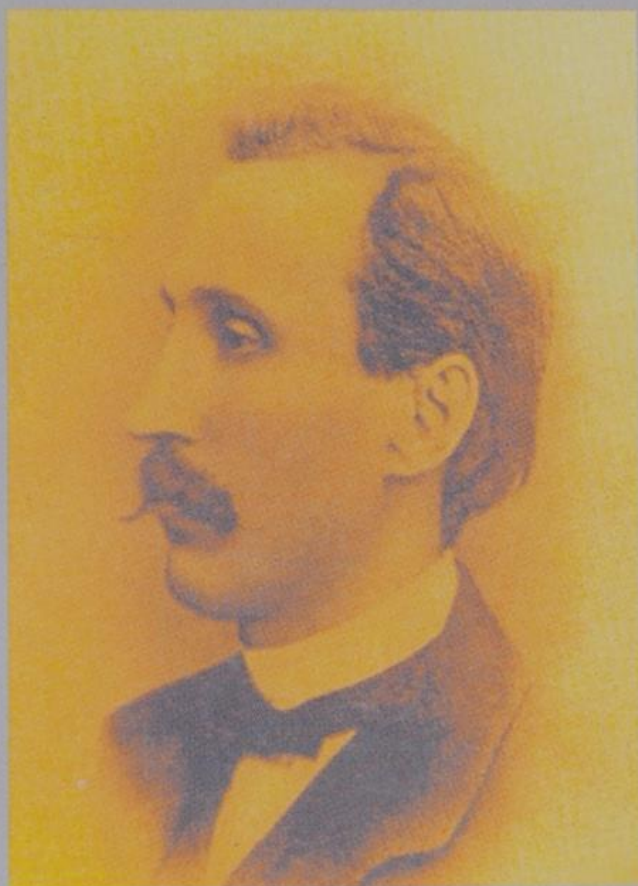

МОЛОДА

альманах

НАЦІЯ

Пантелеймон Куліш (1819–1897)

Євген Нахлік. Кулішеві статті з Холмського календаря на 1866 р.

П. А. Куліш. Древняя Русь в Царстве Польском.

П. А. Куліш. О восстановлении древних прав греко-униатской церкви.

Олесь Федорук. Куліш – редактор «Правди».

Олесь ФЕДОРУК

БІБЛІОГРАФІЯ ТВОРІВ КУЛИША (1989–2002)¹

1989

1. **Записки о Южной Руси** / Издал П. Кулиш; Aufzeichnungen über die sudliche Rus' / Herausgeg. P. Kulis. – Nachdruck von Band I (St. Petersburg 1856) und Band II (St. Petersburg 1857) mit einer Einleitung von Friedrich Scholz. – Heidelberg: Carl Winter Universitätsverlag, 1989. – 24, XXVI, 324, XIII, 354 s. – (Baitrage zur ukrainischen Literaturgeschichte. – Band 2 / Herausgeg. von Jurij Wojko-Blochyn, Hans Rothe, Friedrich Scholz).

2. **Твори**: У 2 т. / Підготував тексти, упоряд. і склав приміт. М. Л. Гончарук; Авт. передм. М. Г. Жулинський. – К.: Дніпро, 1989.

Т. 1: Поезія. – 654 с.: портр.

У змісті: Збірка «Досвітки»: Думи і поеми; Поетичні твори 60-х років, що не ввійшли до збірки; Із збірки «Хуторна поезія»; Із збірки «Дзвін»; Збірка «Позичена кобза»: Переспіви чужоземних співів; Поетичні твори, що не ввійшли до збірок [мали увійти до другої частини «Позиченої кобзи»]. Поеми: Магомет і Хадиза; Кулиш у пеклі (Староруська поема Панька Небрехи); Маруся Богуславка (Поема, 1620); Дон-Жуан (Переспів); Сторчак і Сторчачиха (Поема, 1625); Грицько Скворода (Староруська поема, уривки). [Гончарук М. Л.] Примітки. – С. 600–647.

Т. 2: Чорна рада: Хроніка 1663 року. Оповідання. Драматичні твори. Статті та рецензії. – 586 с.: портр.

Зміст: Чорна рада: Хроніка 1663 року. Оповідання: Циган (Уривок з казки); Оріся; На поштової дорозі в Малоросію; Сіра кобила; Півпівника (Гішпанська дитська казочка); Гордовита пара (Бабусине оповідання); Дівоче серце (Ідилія); Січові гості (Споминки старого діда); Мартин Гак; Товкач (Оповідання Ауербаха). Листи з хутора: Лист I: Про городи й села; Лист II; Лист III: Чого стоїть Шевченко яко поет народний; Лист IV: Про злодія в селі Гаківниці; Лист V: Хто такий хуторянин. Драматичні твори: Колії: Українська драма з останнього польського пану-

¹ Бібліографія літератури про Кулиша за ці ж роки готується до друку в щорічнику «Відкритий архів», що його видає у Києві Інститут критики.

вання на Україні; Іродова морока (Святочное представление на малорусском языке); Байда, князь Вишневецький (Драма, 1553–1564). *Статті та рецензії*: Об отношении малороссийской словесности к общерусской (Эпilog к «Черной раде»); Взгляд на малороссийскую словесность по случаю выхода в свет книги «Народні оповідання Марка Вовчка»: Предисловие издателя; Григорій Квітка (Основ'яненко) і його повісті (Слово на новий виход Квітчиних повістей); Передне слово до громади (Погляд на українську словесність); Первоцвіт Щоголева і Кузьменка (Слово од издателя); Приказки Гребінки (Од издателя); Характер и задача украинской критики; Слово над гробом Шевченка; Простонародность в украинской словесности; Гоголь перед судом обличительной литературы; Казки і байки з сусідової хатки, перелицьовані і скомпоновані Придніпрянцем; Перегляд українських книжок; [Віктор Забіла: Некролог]. [Гончарук М. Л.] Примітки. – С. 552–584.

3. **Автобіографія** [Жизнь Куліша]. – У вид.: Самі про себе: Автобіографії видатних українців ХІХ-го століття / Ред. Юрія Луцького. – Нью Йорк: Видання УВАН у США, 1989. – С. 23–56.

4. **Історичне оповідання** / Вступ. ст. і публ. Є. Нахліка // Україна. – 1989. – № 10. – 5 берез. – С. 18–19; № 11. – 12 берез. – С. 10–11, 13.

Подається за вид.: *Куліш П.* Хуторна поезія. – Львів, 1882.

5. **Піонер**; Замість епілога до поеми [«Настуся»]. **Братові Тарасові на той світ**; **Родина єдина** // Друг читача. – 1989. – № 13. – 30 берез. – С. 1, 4.

6. **Покобзарщина** [Вірш] // Сучасність. – 1989. – Ч. 5. – С. 11.

7. **Чорна рада**: Хроніка 1663 року; **Орися**; **Заспів** [«Удосвіта встав я...»]; **Муза** [«Муза, безхитросна, проста дівчино стидлива...»]; **Слово над гробом Шевченка**. – У вид.: Дніпрова хвиля: Хрестоматія нововведених творів до шкільних програм / Упоряд. В. Я. Неділько; За ред. П. П. Кононенка. – К.: Рад. школа, 1989. – С. 115–243.

1990

8. **Чорна рада**: Хроніка 1663 року; Оповідання / Підгот. текстів і приміт. М. Л. Гончарука; Післям. Л. Г. Бикової. – Х.: Вид-во «Основа» при Харків. держ. ун-ті, 1990. – 272 с.

У змісті: Чорна рада: Хроніка 1663 року. – С. 3–158; Об отношении малороссийской словесности к общерусской (Эпilog к «Черной раде»). – С. 159–179. *Оповідання*: Циган (Уривок з казки). – С. 180–182; Орися. – С. 183–190; На поштової дорозі в Малороссию. – С. 190–200; Півпівника (Гішпанська дитська казочка). – С. 200–204; Дівоче серце (Ідилія). – С. 204–221; Січові гості (Споминки старого діда). – С. 221–233; Товкач (Оповідання Ауербаха). – С. 234–251. [Гончарук М.] Примітки. – С. 253–262.

9. **Чорна рада: Хроніка 1663 року та оповідання /** Упоряд. та приміт. М. Л. Гончарука; Передм. М. Олійника; Іл. М. Богданця. – К.: Веселка, 1990. – 256 с.; іл.

Узмісті: Чорна рада: Хроніка 1663 року. – С. 17–184. *Оповідання:* Оріся (Ідилія). – С. 187–195; Сіра кобила. – С. 195–199; Півпівника (Гішпанська дитська казочка). – С. 200–204; Гордовита пара (Бабусине оповідання). – С. 204–211; Дівоче серце (Ідилія). – С. 211–228; Мартин Гак. – С. 228–236. [Гончарук М.] Примітки. – С. 237–255.

10. **Зазивний лист до української інтелігенції //** Україна. – 1990. – № 31. – 5 серп. – С. 7–9.

Вступ. ст. і публ. Є. Нахліка. Подається за вид.: *Куліш П.* Хуторна поезія. – Львів, 1882.

11. **Заспів; Народная слава; Псалтирна псальма; До братів на Вкраїну; Ода з Тарасової гори; До Шевченка; Національний ідеал; Дума пересторога вельми на потомні часи потрібна: Уривок; До Тараса за річку Ахерон; Земляцтво; Вельможній покозащині; Стою один.** – У вид.: *Жулинський Микола.* Із забуття – в безсмертя: Сторінки призабутої спадщини. – К.: Дніпро, 1990. – С. 66–80.

Див. також № 117.

12. **Кирило-Мефодіївське товариство: У 3 т. /** АН УРСР. Археограф. комісія; Ін-т історії; ЦДІА УРСР у м. Києві; Упоряд. М. І. Бутич, І. І. Глизь, О. О. Франко. – К.: Наук. думка, 1990. – Т. 1 / Наук. ред. Г. І. Марахов, В. Г. Сарбей. – 542 с.: іл.; Т. 2 / Наук. ред. І. Л. Бутич, Ф. П. Шевченко. – 694 с.: іл.; Т. 3 / Наук. ред. Л. З. Гісцова, Г. Я. Сергієнко. – 435 с.: іл.

Узмісті: Справа П. О. Куліша. – Т. 2. – С. 19–194. *Твори і листи Куліша в матеріалах слідства:* Листи П. Куліша до М. І. Гулака (т. 1, док. № 106, 107), В. М. Білозерського (т. 2, док. № 26, 153), М. І. Костомарова (т. 1, док. № 340, 341), О. М. Куліш (т. 1, док. № 65), О. В. Марковича (т. 3, док. № 91–94), П. О. Чуйкевича (т. 2, док. № 20), Л. В. Дубельта (т. 2, док. № 32, 33, 35, 104, 114, 117, 120, 121, 125, 128, 142, 157, 165, 174, 176, 180, 184, 188, 211, 190, 200, 211), О. Ф. Орлова (т. 2, док. № 103, 126, 156, 159, 193, 207, 209), П. О. Плетньова (т. 2, док. № 111), Кронбергера (т. 2, док. № 25; адресата атрибутовано помилково. Насправді це лист М. А. Рігельмана до П. Куліша). *Твори Куліша:* «Книга о ділах народу українського і славного Війська Запорозького» (т. 2, док. № 46), оповідання «Січові гості» (т. 2, док. № 11), поема «Україна» (т. 2, док. № 557). Протокол допиту П. Куліша (т. 2, док. № 36). Пам'ятні записки, пояснення (т. 2, док. № 13, 15–17, 22, 24, 31, 34). *Про Куліша також див.:* Іменний покажчик. – Т. 1. – С. 508–509; Т. 2. – С. 661; Т. 3. – С. 409.

13. **Мальовнича Україна: II. Старожитності Києво-Дніпровської Русі //** Молодь України. – 1990. – № 15. – 21 січ. – С. 3: портр.; № 17. – 25 січ. – С. 4; № 20. – 30 січ. – С. 3; № 21. – 31 січ. – С. 4;

№ 22. – 1 лют. – С. 3; № 25. – 6 лют. – С. 3; № 26. – 7 лют. – С. 3; № 27. – 8 лют. – С. 3; № 31. – 14 лют. – С. 3: іл.; № 32. – 15 лют. – С. 3: іл.; № 35. – 20 лют. – С. 3: іл.

14. **Огнений змії:** Повість з народніх переказів / Пер. з рос. Євгена Кирилюка. – У вид.: Огнений змії: Фантастичні твори українських письменників ХІХ сторіччя / Упоряд. Ю. П. Винничук; Іл. С. М. Железняк. – К.: Молодь, 1990. – С. 101–150: іл.

1991

15. **Святе Письмо Старого і Нового Завіту мовою русько-українською** / Переклад П. О. Куліша, І. С. Левіцького, І. Пулюя. – [USA]: Издание RBS, 1991. – 825, 249 с.

16. **Чорна рада:** Хроніка 1663 року / Післям. В. Івашкова. – К.: Молодь, 1991. – 168 с.: іл.

17. **Викохування дітей** // Забава. – 1991. – № 3. – С. 1.

18. **З «Книги Буття» (III–IV, VI–VIII); З «Книги Ісайї»; З «Книги Єремії»; З «Книги приповісток Соломонових», Книга Йони** / Перекл. – У зб.: На ріках вавілонських: З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини / Упоряд. М. Н. Москаленко; Авт. передм. І. М. Дьяконов. – К.: Дніпро, 1991. – С. 216–222, 226–235, 256–332.

19. **Псальма СXLVI; Псалтирна псальма; Народе мій** [Поезії]. **Слово над гробом Шевченка** [уривок статті]. – У кн.: Українська література: Хрестоматія. Підручник для 7 кл. / Укл. Л. І. Воловець, О. М. Дунаєва, М. А. Самолис. – Львів: Світ, 1991. – С. 71–72, 244–245.

Біографічна довідка: Пантелеймон Куліш. – С. 71.

1992

20. **До кобзи; До кобзи та до музи; Соловейко; Рідне слово; До Шевченка; До Тараса на небеса; Народная слава; Святиня; До Марусі Т.; До землячки; «На добраніч усім на ніч!..»;** **Стою один** // Українська мова і література в школі. – 1992. – № 11/12. – С. 18–20.

21. **З рецензії «Казки і байки з сусідньої хати, перелицьовані і скомпоновані Придніпрянцем»** [уривки]. **Щиглик; Няньчина пісня; Чолом доземний моїй же таки знаній** [Поезії]. **Півпівника** (Гішпанська дитська казочка). – У кн.: Українська дитяча література. Хрестоматія: У 2 ч. / Упоряд. І. А. Луценко, А. М. Подолин-

ський, Б. Й. Чайковський. – К.: Вища школа, 1992. – Ч. 1. – С. 90, 164–170.

Коротка біографічна довідка про Куліша на с. 164.

22. **Засів; Молитва; Муза; До кобзи; На чужій чужині; «Про зелені садки, про пахучі квітки...»; Степ; Заворожена криниця; Славянська ода; Плач козаків у неволі** (Із поеми «Маруся Богуславка»); **Чолом доземний моїй же таки знаній; Три поети; Анахорет.** – У кн.: Акорди: Антологія української лірики від смерті Шевченка / Упорядкував Іван Франко; 3 іл. Ю. Панькевича. – Львів, 1903. – Репринтне вид. / Передм. і приміт. М. М. Ільницького. – К.: Веселка, 1992. – С. 9–20. – (Укр. відродження).

На с. 321 біографічна довідка про Куліша.

23. **Змієві вали:** Українські легенди та перекази: Для серед. шк. віку / Передм., упоряд. і приміт. С. В. Мишанича. – К.: Веселка, 1992. – 159 с.: іл.

У *змісті* легенди і перекази у записах Куліша: Про урочища в Звенигороді. – С. 44–46; Хмельницький і Барабаш. – С. 54–55; Запорожці прощаються з козакуванням. – С. 73–74; Легенда про сотника Харка. – С. 126; Переказ про сотника Харка. – С. 126–127; Гайдамаки в Мотронинському монастирі. – С. 127–129.

24. **Крутикова Н. Е.** Н. В. Гоголь: Исследования и материалы / АН Украины. Ин-т лит-ры им. Т. Г. Шевченко. – К.: Наук. думка, 1992. – 308 с.

У *змісті*: IV. Из переписки первых биографов писателя: Избранные письма П. А. Кулиша к В. И. Шенроку (1887–1890 гг.) / [Вступ. ст., тексти 9 листів 1887–1890 рр. і комент.]. – С. 263–307.

25. **Лицарська брама:** Київська легенда / Записав Панько Куліш. – У вид.: Вічна казка: В'язка перша / Упоряд. М. Шудря; Худ. О. Нечитайло. – К.: «За київським часом», 1992. – С. 18.

26. **Майже півстоліття тому:** Літературні спогади / Публікація [вступ. ст. і перекл. з рос.] В. Панченка // Єлисавет. – 1992. – 24 черв.

27. **Псальма CXLVI; Псалтирна псальма; Народе мій** [Поезії]; **Слово над гробом Шевченка** [уривок статті]. – У кн.: Українська література: Хрестоматія. Підручник для 7 кл. / Укл. Л. І. Воловець, О. М. Дунаєва, М. А. Самотис. – Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – Львів: Світ, 1992. – С. 71–72, 244–245.

28. **Хутірська філософія** [Передм. і пер. з рос. В. Шевчука] // Хроніка-2000: Наш край. – К.: фірма «Довіра», 1992. – Вип. 2. – С. 78–89.

Продовження публікації: див. № 39.

29. **Чорна рада: Хроніка 1663 року; Орися; Заспів; Муза; Слово перед гробом Шевченка.** – У вид.: Дніпрова хвиля: Хрестоматія нововведених творів до шкільних програм / Упоряд. В. Я. Неділько; За ред. П. П. Кононенка. – К.: Освіта – СП «УПТК», 1992. – С. 127–273.

31. **Letter from Pantelejmon Kulis to Petro Ivanovyc Kapnist [1857 p.] // Sources of modern history of the Ukraine.** Джерела до новітньої історії України / Українська вільна академія наук у США; Заг. ред. Я. Білінського, В. Омельченка, О. Федина. – Нью-Йорк, 1992. – Т. 3: Матеріали до історії літератури і громадської думки: Листування з американських архівів 1857–1933 / Ред. Б. Струмінський і М. Скорупська у співпраці з Едв. Касинцем і Н. Лівницькою-Холодною; Вступ. статті М. Раєва і М. Скорупської. – С. 31–34.

Коментарі англійською мовою (с. 33–34).

1993

31. **Чорна рада: Хроніка 1663 року / Передм. М. В. Стріхи.** – К.: Видавн.-виробн. фірма «Котигорошко», 1993. – 160 с. – (Шкільна б-ка).

32. **Щоденник / АН України. Ін-т української археографії; ЦНБ ім. В. І. Вернадського; Київ. орг-ція СП України; Ін-т підвищення кваліфікації працівників культури Мін. культури України / Упоряд. тексту, приміт. С. М. Кіржаєва; Відп. ред. В. С. Шандра.** – К., 1993. – 87 с. – (Серія книжкових пам'яток «Українські пропілеї»).

Зміст: [Кіржаєв С.] Від упорядника. – С. 5–9; *Єфремов Сергій.* Кулішів щоденник (1845–1848 рр.). – С. 10–11; *Куліш Пантелеймон.* Щоденник. – С. 12–64; [Кіржаєв С.] Примітки. – С. 65–87.

33. **Заспів; Муза; Степ; «Про зелені садки, про паучі квітки...»; Шукання-викликання; «Нагулялося по небу...»; Молитва; Козацька хата; Что есть мне і тебе, жено?; Ворожіння; До кобзи; На чужій чужині; Поет; Народная слава; «Квіти з сльозами...»; Старець; «Серце моє тихе...»; Кумейки (1637): [Частини] I, II, IV, V; Заворожена криниця.** – У вид.: Українська Муза: Поетична антологія. Од початку до наших днів / Під ред. Олекси Коваленка. – К., 1998, Вип. 2. – Репринт. вид. / Наук. комент. Федора Погребенника. – К.: АТ «Обереги», 1993. – С. 197–214.

У зміні: Пантелеймон Олександрович Куліш. 1819–1897 [Біографічна довідка]. – С. 193–196; [Погребенник Ф.] Коментар. – С. I–II, пагінація друга.

34. [Лист П. О. Куліша]. – У вид.: Листування українських славістів з Францем Міклошичем / Ін-т суспільних наук АН України; Наук. т-во ім. Т. Шевченка / Упоряд. та автор передм. І. С. Свенціцький; Археограф. оформлення, приміт., покажчики О. А. Купчинського; Перекл. листів [з нім.] М. І. Свенціцької. – К.: Наук. думка, 1993. – С. 234.

Лист німецькою і переклад українською. До листа подано коментар (с. 235–237: портр.).

35. [Листи П. О. Куліша]. – У вид.: Листи до Тараса Шевченка / АН України. Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка / Ред. тому В. С. Бородін. – К.: Наук. думка, 1993. – С. 15, 20, 32–33, 40–43, 92, 96–99, 102–103, 104–105, 110, 118–119, 124, 129, 140, 149, 165.

Численні згадки про Куліша в інших листах, а також у коментарях див. за покажчиком імен.

36. «Нагуляюся по небу...» [Вірш]. – У кн.: Дванадцять місяців. 1994: Настільна книга-календар / Авт.-упоряд. В. Скуратівський. – К.: Веселка, 1993. – С. 80.

37. **Орися.** – У кн.: Українська література: Підручник для 6 кл. / Авт. О. М. Бандура, Є. М. Кучеренко. – К.: Освіта, 1993. – С. 85–94.

У змісті передмова: Полум'яний син України. – С. 84–85.

38. **Святиня.** – У кн.: Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й. Читанка: Підручник для 4 кл. чотирирічної і 3 кл. трирічної початкової школи. – Вид. 3-тє, переробл. – К.: Освіта, 1993. – С. 282–283.

39. **Хутірська філософія і віддалена од світу поезія** [Пер. з рос. В. Шевчука] // Хроніка-2000: Наш край. – К.: фірма «Довіра», 1993. – Вип. 1/2 (3/4). – С. 83–86; Вип. 3/4 (5/6). – С. 104–127; Вип. 5 (7). – С. 70–80; Вип. 6 (8). – С. 139–154.

У змісті: Примітки (від редакції). – Вип. 3/4 (5/6) – С. 126–127. Початок публікації «Хутірської філософії» див. № 28.

40. **Чого стоїть Шевченко, яко поет народній:** Листи з хутора // Основа. – 1993. – № 24 (2). – С. 78–82. – Підп.: Хуторянин (П. Куліш).

41. **Чорна рада (скорочено); Орися; Заспів; Муза; Троє схотінок; Піонер; Чолом доземний моїй же таки знаній; Слово над гробом Шевченка.** – У вид.: Дніпрова хвиля: Хрестоматія творів, нововведених до шкільних програм / За ред. П. П. Кононенка. – Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – К.: Освіта, 1993. – С. 54–144.

З «Чорної ради» опубл. розділи I–II, IV, VIII–IX, XII, XIV, XVI–XVIII.

1994

42. **Записки о Южной Руси:** В 2 т. / Сост. и изд. П. Кулиша. – С.-Петербург: Типография А. Якобсона, 1856; 1857. – Репринт. изд. – К.: Дніпро, 1994. – XXVI, 322, XIII, 354 с.

43. **Твори:** У 2 т. – К.: Наук. думка, 1994. – (Б-ка укр. літ-ри. Укр. нова літ-ра).

Т. 1: Прозові твори. Поетичні твори. Переспіви та переклади / Упоряд.[вступ. ст.] і приміт. Є. К. Нахліка; Ред. тому М. Д. Бернштейн. – 750 с.

У змісті: *Прозові твори:* Чорна рада: Хроніка 1663 року. – С. 38–173; Орися (Ідилія). – С. 174–180; Про злодія у селі Гаківниці. – С. 181–191; Гордовита пара (Бабусине оповідання). – С. 192–197; Дівоче серце (Ідилія). – С. 198–212; Потомки українського гайдамацтва. – С. 213–233; Життя Куліша. – С. 234–264. *Поетичні твори:* Із збірки «Досвітки». – С. 266–358; Із збірки «Хуторна поезія». – С. 359–412; Із збірки «Дзвін». – С. 413–500; Поезії, що не ввійшли до збірок. – С. 501–509. *Переспіви та переклади:* Із Псалтиря. – С. 512–525; Переспіви з великоруських співів. – С. 526–543; Із збірки «Позичена кобза». – С. 544–582. Примітки. – С. 583–737. Пояснення слів. – С. 738–746.

Т. 2: Поєми. Драматичні твори / Упоряд. і приміт. В. М. Івашкова; Ред. тому М. Д. Бернштейн. – 765 с.

Зміст: *Поєми:* Магомет і Хадиза. Поєма. – С. 6–32; Маруся Богуславка. Староруська поєма (1620–1621). – С. 33–195; Куліш у пеклі. Небрешена поєма Панькова. – С. 196–246. *Драматичні твори:* Хуторянка, або Співана хвала молодій перед весільними гостями. Антична народна дивовижа. – С. 248–264; Байда, князь Вишневецький. Драма (1553–1564). – С. 265–372; Цар Наливай. Староруська історична драма (1596). – С. 373–493; Петро Сагайдашний. Драма (1621). – С. 494–614. Примітки. – С. 615–757. Пояснення слів. – С. 758–765.

Вид. 2-ге – див. № 74.

44. **Іродова морока:** Вертепна містерія на Різдвяні свята // Дніпро. – 1994. – № 7/8. – С. 114–123.

Публікацію першої редакції поєми здійснив М. Веркалець за списком М. Грушевського (опубл.: Україна. – 1927. – Кн. 1/2).

45. **Історія України // Філософська і соціологічна думка.** – 1994. – № 11/12. – С. 162–164.

Передмова до публікації Є. Нахліка: Там само. – С. 137–142. Передрук з кн.: Твори Пантелеймона Куліша. – Львів, 1910. – Т. 6. – С. 5–8.

46. **Мальована гайдамаччина:** Словесний забуток незнаного автора. Подав письменній громаді П. Куліш // Філософська і соціологічна думка. – 1994. – № 11/12. – С. 143–161.

Передмова до публікації Є. Нахліка: Там само. – С. 137–142. Подано за першодруком зі скороченням: Правда. – 1876. – № 9–12.

47. **Святиня // Церковний календар на 1994 рік / Видання Перемисько-Новосанчівської єпархії.** – [Сянок, 1994]. – С. 151.

1995

48. **Байда, князь Вишневецький:** Драма (1553–1564). – У вид.: *Мова (Лиманський) Василь*. Куліш, Байда і козаки: Інтермедія до драми П. Куліша «Байда» з додатком листа Василя Мови до Василя Гнилоширова і драми П. Куліша «Байда, князь Вишневецький» / Укр. вільна академія наук у США; Супровідні статті і ред. Юрія Шевельова і Віктора Чумаченка. – Нью-Йорк, 1995. – С. 89–207.

49. **Гадки при святкуванні осьмих роковин Шевченкової смерті** / Публ. і передм. Є. Нахліка // Україна. – 1995. – № 14 (лип.). – С. 10–13.

Першодрук: Правда. – 1869. – № 11; № 12.

50. **Герценів «Дзвін»** / Публ. і передм. Є. Нахліка // Україна. – 1995. – № 19/20 (лип.). – С. 7–9.

Подано за першодруком: Правда. – 1869. – № 2/3.

51. **Книга Йова** [уривок переспіву]; *Шекспір Вільям. Монолог Гамлета; Байрон Джордж Гордон. Віддалеки; Euthanasia; Гете Йоганн-Вольфганг. Міньйона; Вільшаний цар. Шиллер Фрідріх. Грецькі боги.* – У вид.: Тисячоліття: Поетичний переклад України-Руси / Упоряд. та авт. передм. М. Н. Москаленко. – К.: Дніпро, 1995. – С. 264–274.

52. **Молитва** (Присвячена д-ру І. Пулюєві на спомин зоряної ночі в Україні, в хуторі) // Вісник Національної академії наук України. – 1995. – № 1/2. – С. 60.

53. **Молитва** (Присвячена д-ру Іванові Пулюєві); **A Prayer Dedicated to I. Puliuy by P. Kulish** // Слово [видання християнської асоціації «Україна для Христа»]. – 1995. – № 1. – Січ./берез. – С. 8–9.

Переклад англійською опубл. з кн.: *The Ukrainian Poets 1189–1962 / Transl. by S. H. Andrusyshen & W. Kirkonnell.* – University of Toronto Press, 1963.

54. **Святиня.** – У кн.: *Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й.* Читанка: Підручник для 4 кл. чотирирічної і 3 кл. трирічної початкової школи. – Вид. 4-те. – К.: Освіта, 1993. – С. 282–283.

55. **Україна: До земляків** [Уривок]; **Книга о ділах народу українського і славного війська козацького запорозького:** Предисловіе; **Ответ г. Сенковскому на его рецензию «История Малороссии Маркевича»;** **Листи П. О. Куліша до М. І. Костомарова** [від 27 черв. і 11 верес. 1846 р.]; **Украинофилам.** – У кн.: **Пам'ятки суспільної думки України (XVIII – перша половина XIX ст.): Хрестоматія** / Мін. освіти України. Дніпропетровськ.

держ. ун-т / Під ред. А. Г. Болебруха. – Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ, 1995. – С. 333–349, 403–407, 423–438.

Примітки. – С. 464–467, 478–480, 484–486.

56. **Хутірська філософія і віддалена від світу поезія: До 175-річчя з дня народж. Пантелеймона Куліша** // Українське слово [Париж]. – 1995. – 1–8 січ. – С. 4–5.

Публікація фрагмента «Драматичні витвори народного духа».

1996

57. **До галичан** // Український світ. – 1996. – Ч. 4/6. – Лип./груд. – С. 56: портр.

Передрук «Другого листа Куліша до Галичан», що його опублікував І. Франко (Записки НТШ. – Львів, 1926. – Т. 26). *Передмова до публікації: Редактор [Шокало О.]*. Зіллємось духом своїм... – С. 56. Ця ж публікація в нім. та англ. версіях журналу.

58. **До Шевченка** [Вірш] // Брідщина. – 1996. – № 8/9. – С. 57–59.

59. **Історія української літературної критики та літературознавства: Хрестоматія: У 3 кн.** – Кн. 1 / Упоряд. П. М. Федченко, М. М. Павлюк, Т. В. Бовсунівська; За ред. П. М. Федченка; Авт. передм. і приміт. П. М. Федченко. – К.: Либідь, 1996. – 415 с.

У змісті твору Куліша: Об отношении малороссийской словесности к общерусской: Эпilog к «Черной раде». – С. 238–255; *Передне слово до громади: Погляд на українську словесність.* – С. 256–263; *Характер и задача украинской критики.* – С. 263–269; *Простонародность в украинской словесности.* – С. 269–278; *Григорій Квітка й його повісті.* – С. 278–293; *Взгляд на малороссийскую словесность по случаю выхода в свет книги «Народні оповідання Марка Вовчка».* – С. 294–301; *Первоцвіт Щоголева і Кузьменка: Слово од іздателя.* – С. 301–303; *Казки і байки з сусідової хатки, перелицьовані і скомпоновані Придніпрянцем.* Київ. (Два випуски). 1850. 1860. – С. 303–310; *Перегляд українських книжок.* – С. 310–315; [Листи до Т. Г. Шевченка]. – С. 315–321 [2 листи від 25 лип. 1846 р. і 1 лют. 1858 р.].

60. **Молитва** (Присвячена д-ру І. Пулюєві на спомин зоряної ночі в Україні, в хуторі) // *Заставний Федір*. Іван Пулюй – великий патріот України: Малознані сторінки творчості / Львів. держ. ун-т; Укр. вільн. ун-т. Серія: *Vagia*. – Ч. 42; Львів. обл. наук.-метод. ін-т освіти. – Львів, 1996. – С. 16.

61. **Молитва** (Присвячена д-ру І. Пулюєві на спомин зоряної ночі в Україні, в хуторі). – У вид.: Іван Пулюй: Збірник праць / За заг. ред. В. Шендеровського. – К.: Рада, 1996. – С. 5.

62. **Молитва природи** [переспів з Байрона]; **Молитва** (Присвячена д-ру І. Пулюєві на спомин зоряної ночі в Україні, в хуторі). – У вид.: «Святі чуття, закладені в молитву...»: Антологія української молитви: У 2 кн. / Чернівецький держ. ун-т ім. Юрія Федько-

вича; Науково-дослідн. центр буковинозн.; Обл. наук.-методичн. ун-т освіти / Упоряд. і авт. вступ. ст. В. І. Антофійчук. – Чернівці: Рута, 1996. – Кн. 1. – С. 76–79.

*63. **Невідомий лист П. Куліша** / Публ. А. Г. Розанова // Сіверянський літопис. – 1996. – № 5. – С. 117.

Лист 1880 р., адресований, можливо, М. О. Константиновичу.

64. **Тисяча цитат з українського письменства: Збірник** / Упоряд. Ю. Луцький. – К.: Смолоскип, 1996. – 231 с.

Численні цитати з творів Куліша див. за покажчиком імен (с. 225). Передрук: див. № 112.

65. **Чорновол Ігор**. Галицька місія Пантелеймона Куліша [1882 р.] // Проблеми слов'янознавства: Міжвідомчий наук. зб. / Мін. освіти України. Львів. держ. ун-т ім. Івана Франка. Ін-т славістики. – Львів: Світ, 1996. – Вип. 48. – С. 32–44.

У додатку опубліковано «Политическое кредо П. А. Кулиша» (з копії рос. мовою), що, на припущення автора, є його «Літературним універсалом» (с. 40–44).

1997

66. **Іван Пулюй, Пантелеймон Куліш: Подвижники нації** [Зб. наук. праць] / За заг. ред. В. Шендеровського; Ред. кол. В. Козирський, В. Шендеровський, О. Шокало. – К.: Рада, 1997. – 288 с.: іл.

У змісті: Молитва (Присвячена д-ру І. Пулюєві на спомин зоряної ночі в Україні, в хуторі). – С. 11; Дума про курку з курчатами. – С. 183–192; Листи П. О. Куліша до Івана Пулюя (1870–1886 рр.). – С. 201–269 [Першодрук: П. О. Куліш: Матеріяли і розвідки. – Львів, 1930. – Ч. 2].

Назва на титульній сторінці: Пулюй – Куліш: Подвижники нації.

Рец.: Ткаченко Анатолій. Почате – довершити // Вісті з України. – 1997. – № 46. – 27 лист. – С. 5.

67. **Листи до М. Д. Білозерського** / Львів. від-ня Ін-ту літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України / Упоряд., вступ. ст. й комент. О. Федорука; Відп. ред. Є. Нахлік. – Львів; Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1997. – 223 с. – (Серія: Літ. пам'ятки. – № 3). – [Наклад 600 прим.].

У змісті: [Листи П. Куліша до М. Д. Білозерського 1842–1869 рр.]. – С. 32–192. Додатки [Листи Ганни Барвінок до М. Д. Білозерського 1850 р.]. – С. 192–194; [Листи П. Куліша до Ганни Барвінок 1852–1864 рр.]. – С. 195–207. Перелік імен. – С. 208–217.

Рец.: Постернак Алла. Подарунок краєзнавцям // Сіверянський літопис. – 1998. – № 5. – С. 145–146; Сердюченко В. Русские письма Пантелеймона Кулиша // Вопросы литературы. – 1999. – № 6. – С. 346–355; Терлецький Віктор. Новітні видання про Куліша // Сіверянський літопис. – 2000. – № 1. – С. 179–180.

Анот.: Бібліотечний вісник. – 1998. – № 3. – С. 52.

68. **Лист з хутора: IV.** Про злодія в селі Гаківниці // Основа. – 1997. – № 32 (10). – С. 9–22. – Підп.: Хуторянин.

69. **Нахлік Євген.** Пророцтво, яке збулося // Просвіта. – 1997. – № 4. – 15 лют. – С. 4.

Публікація вірша П. Куліша «Три брати» і передмова до нього.

70. **Святиня.** – У кн.: *Скрипченко Н. Ф., Савченко О. Я., Волошина Н. Й.* Читанка: Підручник для 4 кл. чотирирічної і 3 кл. трирічної початкової школи. – Вид. 5-те, переробл. – К.: Освіта, 1997. – С. 239.

71. **Слов'янська ода** // Кур'єр Кривбасу. – 1997. – № 75/76. – Квіт. – С. 168–169. – Рубрика: Поштова скринька.

Публікація Р. Доценка, який подав замітку з приводу 100-ї річниці Кулішевої смерті.

72. **«Чорна рада»** (Уривок з роману). [Поезії]: **Піонер; До кобзи та до музи; Рідне слово; До рідного народу, подаючи йому український переклад Шекспірових творів; До Шевченка: Замість епілога до поеми. Братові Тарасові на той світ; Стою один; Поетові; Україна; До землячки; «На добраніч усім на ніч!...»;** **Шуканнє-викликаннє** // Дивослово. – 1997. – № 12. – С. 55–61.

З «Чорної ради» опубліковано глави XVI, XVII і XVIII (уривок).

1998

73. **Новий Завіт. Псалми. Притчі Соломона. Симфонія /** Уважне і пильне поновлення перекладу П. О. Куліша українською мовою у Львові. – Львів, 1998. – [XVI], 600 с.

На с. [V] зазначено, що це вид. Нового Завіту і Псалмів є четвертим, здійсненим під ред. єп. Василя Босчка. На с. [III] напис: «<...> Провидінням Божим було назначено, що саме у Львові рівно через 100 років після смерті П. Куліша підготовлена до друку оця книга, яку ми й присвячуємо його пам'яті».

У *змісті*: Слово про перше видання української Біблії. – С. [VIII–IX]. – Підп.: Редакційний Комітет; *Босчко Василь*, єпископ. Передмова до четвертого виправленого видання. – С. [X–XI].

74. **Твори:** У 2 т. – Вид. 2-ге. – К.: Наук. думка, 1998.

Т. 1: Прозові твори. Постичні твори. Переспіви та переклади / Упоряд. і приміт. Є. К. Нахліка; Ред. тому М. Д. Бернштейн. – 752 с.

Т. 2: Поеми. Драматичні твори / Упоряд. і приміт. В. М. Івашкова; Ред. тому М. Д. Бернштейн. – 765 с.

До 2-го вид. т. 1 додано «Уточнення» та «Помічені помилки» (с. 752). Повний бібліограф. опис видання: див. № 43.

75. **Святе Письмо Старого і Нового Завіту. Мовою русько-українською /** Переклад П. О. Куліша, І. С. Левіцького, І. Пулюя; Trinitarian Bible Society. – London: Tyndale House [1998 ?]. – 825, 249 с.

Рік видання визначено приблизно на підставі позначки, вміщеній на с. 2: 20 м/10/98.

76. **Владимирія, или Искра любви:** Приключения Недригайла из Недригайлова городка. Посмертные записки моего приятеля / Публікація О. Луговського, О. Путра // Київська старовина. – 1998. – № 1. – С. 41–93; № 2. – С. 96–150; № 3. – С. 33–86.

Першодрук роману, написаного 1894 р.

77. **До кобзи; Рідне слово; До Шевченка; Народная слава; Святиня; Стою один; Славянська ода; Шуканне-викликанне; З Йоганна Вольфганга Гете: Вільшаний цар [Поезії]; Слово над гробом Шевченка; Чорна рада** (скорочено [всі розділи]). – У кн.: Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. / Уклав Б. Степанишин. – 2-ге вид. – К.: Освіта, 1998. – С. 343–403.

Книжка має декілька тотожних перевидань. Див. № 81, 97, 105, 114.

78. **До кобзи; Рідне слово; Епілог** [«Так муза хуторна незнана...»]; **Великі проводи** (Поема 1648) (уривки); **Чорна рада:** Хроніка 1663 року (уривки [пропущено розділи V–XII, XV–XVI]). – У кн.: Українська література. 9 кл.: Хрестоматія / Укл. Л. Воловець. – Львів: Світ, 1998. – С. 264–329.

У змісті: [П. Куліш: Біографічна довідка]. – С. 262–263. Пояснення до поезій та роману (с. 267–268, 284–285, 327–329).

79. **Захаркін Степан.** Листування Пантелеймона Куліша з Євгеном Тимченком (1894–1895) // Київська старовина. – 1998. – № 4. – С. 94–108.

Публікація (першодрук) листування Куліша з Тимченком, вступ. ст. і коментарі.

1999

80. **Українська преса:** Хрестоматія / НАН України. Науково-дослідн. центр періодики Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника; Мін. освіти України. Фак-т журналістики Львів. держ. ун-ту ім. І. Франка / За ред. [упоряд., ред. текстів, переклади, приміт. та комент.] М. Ф. Нечиталюка. – Львів, 1999. – Т. 1: Преса Східної України 60-х років XIX ст. – 522 с.

У змісті твори Куліша: Прохання П. Куліша до міністра освіти Ковалевського дозволити видавати український журнал «Хата». – С. 49–50; Передне слово до громади: Погляд на українську словесність. – С. 53–59; Первоцвіт Щоголева і Кузьменка (Слово од іздателя). – С. 60–61. – Без підп.; Приказки Гребінки (Од іздателя). – С. 61–62. – Без підп.; Сіра кобила (Од іздателя). – С. 62–64. – Без підп.; Лихо не без добра (Од іздателя). – С. 75–77. – Без підп.; Восени літо (Од іздателя). – С. 77–78. – Без підп.; Слово над труною Шевченка П. О. Куліша. – С. 106–107; Листи з хутора. Лист III: Чого стоїть Шевченко яко поет народний. – С. 127–132. –

Підп.: Хуторянин; До братів на Україну [Вірш]. – С. 132–136; Листи з хутора. Лист І. Лист ІІ. – С. 146–155. – Підп.: Хуторянин; [Куліш П.?] Відповідь «Современной летописи Русского вестника» / Пер. з рос. – С. 160–163; Простонародность в украинской словесности. – С. 199–207; Передовые жида. – С. 207–210; Відповідь московському «Дню» на вміщену в № 23 статейку п. Соковенка «Про ступінь самостійності малоруської літератури» / Пер. з рос. – С. 225–228; Ответ на письмо с юга. – С. 231–235; Усна мова з науки. Слово з боку. – С. 273–274; Знайдений на дорозі лист [скорочено]. – С. 274–275. – Підп.: П. Необачний; Характер і завдання української критики / Пер. з рос. – С. 285–289; Перегляд українських книжок. – С. 289–295; О повести г. Кузьменка. – С. 295–297; Перегляд українських книжок. – С. 297–301; Из-под Киева (17 декабря 1860). – С. 348–349. – Підп.: П. Горницький; Об издании украинского словаря. – С. 385–386; О публичных чтениях профессора Костомарова из истории Украины, по смерти Богдана Хмельницкого. – С. 390–391. – Підп.: П. Казюка; Галицко-русская газета «Слово». – С. 393–394. – Без підп.; Од редакції. – С. 396–399. – Без підп. Див. також промову П. Куліша у статті «Известие об обеде 5 марта 1862 года в Петербурге по случаю годовщины смерти Т. Гр. Шевченка» (с. 142–143).

81. *Джерела дружно б'ють*: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. / Уклад Б. Степанишин. – 2-ге вид. – К.: Освіта, 1999. – 479 с.

Зміст: див. № 77.

82. *Заспів; До кобзи; Рідне слово; Піонер; Троє схотінок* [Поезії]. *Чорна рада*: Хроніка 1663 р. (скорочено). – У вид.: Хрестоматія з української літератури: У 2 кн. / Уклад. І. І. Жебка. – К.: Наук. думка, 1999. – Кн. 2. – С. 171–267.

83. *Кейда Федір*. Український фольклор про гайдамаччину. – К.: Вирій, 1999. – 239 с.

У додатку, зокрема, вміщено тексти пісні та переказів у записах Куліша із «Записок о Южной Руси»: *Пісня*: «А в нашого Харка, а в сотника-батька...». – С. 158; *Легенди та перекази*: Про Золоту грамоту; Гайдамаки в Мотронинському монастирі; Гайдамаки в Жаботині; Гайдамаки в Умані; Пригоди гайдамаків у Смілій; Перебування Максима Зелізняка в Черкасах; Легенда про сотника Харка; Переказ про сотника Харка; Походження і кінець гайдамаки Неживого; Наймит-гайдамака; Зустріч пасічника з гайдамакою; Помста на ім'я жида; Роззброєння поселення після Коліївщини. – С. 186, 188–190, 191, 192–194, 200–201, 202.

84. *Lago Maggiore; До Данта, прочитавши його поему «Пекло»*. – У кн.: Італія в українській поезії / Упоряд. І. Качуровський; Передм. Надії Степули. – Львів, 1999. – С. 5–6.

85. *Лата Анатолій*. Апостоли правди і науки: Документи і матеріали. – К., 1999. – 250 с.

У змісті: [Куліш П.] *Жизнь Куліша*. – С. 67–77 [подано за першодруком, правопис не змінено: Правда. – 1868. – № 2, 3, 4, 25, 26]; Лист П. Куліша до Аксакова: *О Малорусском сепаратизме*. – С. 77–78 [подано фрагмент листа 1858 р. за публікацією: Україна. – 1924. – Кн. 4. – С. 83].

86. Оріся; Півпівника (Гішпанська дитська казочка). – У вид.: Рідне слово. Українська дитяча література: Хрестоматія: У 2 кн. – К.: Либідь, 1999. – Кн. 1. – С. 169–179.

У змісті: Пантелеймон Куліш (1819–1897) [Біографічна довідка]. – С. 169–170.

87. Письмо П. А. Кулиша П. Г. Барилко [1860 р.] / Публ. и коммент. В. К. Чумаченко // Третьи Кухаренковские чтения: Материалы краевой научно-теорет. конф. / Краснодарск. гос. ун-т культуры и искусств; Кубанское казачье войско; Комитет по образованию, культуре, религиям и делам молодежи городской думы Краснодара; Междунар. Академия информации: Краснодар. региональное отд-е; Общ-во укр. культуры Кубани. – Краснодар, 1999. – С. 150–152.

88. *Пінчук Степан*. Балканська проблема в поезії Пантелеймона Куліша // Рідна школа. – 1999. – № 7/8. – Лип./серп. – С. 15–16: портр.

У тексті автор подає російськомовні поезії Куліша у власному перекладі.

89. Пророк; Варіація першої Давидової псалми; Божий суд; Молитва природи. – У кн.: Слово благовісту: Українська релігійна поезія [Антологія] / Упоряд. Т. Ю. Салига. – Львів: Світ, 1999. – С. 144–149.

2000

90. *Вісник* Нац. мед. ун-ту імені О. О. Богомольця. – К., 2000. – Вип. 2: Матеріали наук. читань укр. мед. ліцею Нац. мед. ун-ту імені О. О. Богомольця з нагоди 180-річчя від дня народж. Пантелеймона Куліша 25 лист. 1999 р. – 295 с.

У змісті твори Куліша: Чорна рада (уривки). – С. 256–281; Зі збірки «Досвітки» (1862): Заспів; Давне горе: Дума. – С. 282–284; Зі збірки «Дзвін» (1893): Перед Гоголевим честенем; На чужій стороні; До кобзи та до музи; Покобзаршина; Праведне панування; Поетові. – С. 284–289; Зі збірки «Позичена кобза» (1897): Співець; Піонер. – 289–292; Слово над гробом Шевченка. – С. 292–293.

91. *Пантелеймон Куліш: Матеріали і дослідження* / НАН України. Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка. Львів. від-ня / Відп. ред. М. Г. Жулинський. – Львів; Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2000. – 413 с.: іл. – [Наклад 600 прим.].

У змісті: Около полу столетия назад: Литературные воспоминания / Вступ. ст., упоряд. тексту й комент. Є. Нахліка, О. Федорука. – С. 105–156; Vergewaltigung der Basilianer in Galizien durch Jesuiten. – С. 157–170. – Підп.: Р. А. Kulisch; Наруга єзуїтів над василіанами в Галичині / Пер. з нім. Ю. Прохаська. – С. 171–184; *Шацька Альбіна*. Недруковане листування П. О. Куліша з О. М. Бодянським (До проблеми відтворення тексту). – С. 213–234 [Публікація невідомих листів 1846–1859 рр.]; *Дудко Віктор*. Цензурна купюра у нарисі П. Куліша «Поездка в Україну (1857)». – С. 235–246 [Наведено текст купюри].

Рец.: Вертій Олексій. У традиціях українського літературознавства // Слово і час. – 2000. – № 12. – С. 71–74; *Його ж.* У традиціях українського літературознавства // Сіверянський літопис. – 2001. – № 3. – С. 122–125 [Повна версія скороченого редакцією «Слова і часу» авторського тексту]; *Захаркін Степан.* Зауваги до цінного видання // Слово і час. – 2001. – № 5. – С. 86–88; *Його ж.* Нове про Пантелеймона Куліша // Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. праць / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – [К.]: ВПЦ «Київський університет», 2002. – Вип. 13. – С. 94–100 [текст у повнішому, ніж опубліковано в «Слові і часі», варіанті]; *Чумаченко В. К.* Многоликий Пантелеймон Куліш // Культурная жизнь Юга России. – 2002. – № 2. – С. 70–71.

92. Св'яте Письмо Старого і Нового Заповіту. Мовою русько-українською. У Відні. Видання Британського і заграничного біблійного товариства. 1903 / Переклад П. О. Куліша, І. С. Левіцького, І. Пулюя; Переднє слово, редакція В. Козирського, В. Шендеровського. – К.: Рада, 2000 [2001]. – 825, 249 с.

93. Чорна рада; [П. Куліш]: Літературний портрет. – К.: Б-ка українця, 2000. – 240 с.

У змісті: Чорна рада: Хроніка 1663 року. – С. 38–219; [Поезії]: Рідне слово; До кобзи та до музи; До кобзи; До рідного народу, передаючи йому український переклад Шекспірових творів; До Шекспіра, заходившись коло українського перекладу його творів; «На добраніч усім на ніч!..»; До Шевченка; Піонер; Шуканне-викликанне; Поетові; Україна. – С. 227–238.

94. Чорна рада: Хроніка 1663 року; Оповідання. – К.: ТАСТ-М; Харків: Євроекспрес, 2000. – 384 с. – (Серія: Історія України в романах).

У змісті: Чорна рада: Хроніка 1663 року. – С. 15–182. *Оповідання:* Потомки українського гайдамацтва. – С. 185–210; Життя Куліша. – С. 211–248; Січові гості (Споминки старого діда). – С. 249–262; Циган (Уривок з казки). – С. 263–266; Орися (Ідилія). – С. 267–275; Півпівника (Гішпанська дитська казочка). – С. 276–280; Дівоче серце (Ідилія). – С. 281–298; Товкач (Оповідання Ауербаха). – С. 299–318.

Вступна стаття: *Нахлік Є. К.* Панько Куліш (скорочено). – С. 3–14; [Нахлік Є. К.]. Примітки. – С. 319–371. Назва вступної статті, а також примітки та скорочення – редакторські; подано за першодруком: Див. № 43. Примітки до оповідань: Січові гості, Циган, Орися, Півпівника, Дівоче серце, Товкач – редакторські.

95. До кобзи; Рідне слово. – У кн.: *Куліш Пантелеймон: Чорна рада; До кобзи; Рідне слово: Переказ тексту. Цитати. Твори: Посібник-довідник (9 кл.)* / Авт.-упоряд. Б. Б. Щавурський. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – С. 23–28.

Опис за назвою на обкладинці. У книжці бібліограф. опис: *Куліш Пантелеймон: Чорна рада; До кобзи; Рідне слово: Переказ тексту. Цитатник.*

96. До кобзи; Рідне слово [Поезії]; Чорна рада. – У кн.: *Українська література: Стислий виклад змісту всіх творів за новою шкільною програмою. Тексти всіх віршів. 7–9 кл.* – Х.: Ранок, 2000. – С. 336–368.

97. *Джерела дружно б'ють*: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. / Уклад Б. Степанишин. – 3-тє вид. – К.: Освіта, 2000. – 479 с.

Зміст: див. № 77.

98. *Заспів; До кобзи; Рідне слово [Поезії]; Чорна рада*. – У кн.: Українська література: Хрестоматія. 9 кл. – Донецьк: БАО, 2000. – С. 530–678.

У змісті: Пантелеймон Куліш (1819–1897) [Біографічна довідка]. – С. 530.

99. *Из «Записок о Южной Руси» Пантелеймона Кулиша (1857) // Киевские ведомости*. – 2000. – 2 марта. – С. 18.

100. *Огнений змії*: Повість з народних переказів / Пер. з рос. Є. Кирилюка. – У кн.: Антологія українського жаху / Упоряд. [перем. і комент.] В. Пахаренка. – [Черкаси]: Асоціація підтримки укр. популярної літ-ри, 2000. – С. 126–161.

101. *Піонер; До кобзи та до музи; До рідного народу, подаючи йому український переклад Шекспірових творів; Рідне слово; Стою один; Поетові; Україна; Шукання-викликання [Поезії]. Хутірська філософія і віддалена од світу поезія*: Фрагмент IV розділу / Пер. з рос. // Урок української. – 2000. – № 11/12. – С. 46–52: іл.

Післямова до публікації «Хутірської філософії»: Шевчук Валерій. Книгасповідь. – С. 52–53.

102. *Пророк національного оновлення предковічної соборної України // Народна творчість та етнографія*. – 2000. – № 2/3. – С. 75–76.

Уривок зі статті Куліша «Чого стоїть Шевченко як поет народний». Назва статті – редакторська.

103. *Слово над гробом Шевченка* [уривок]. – У зб.: Історія української культури: Зб. матеріалів і документів / За ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К.: Вища шк., 2000. – С. 193.

2001

104. *Вільшаний цар* / Пер. Пантелеймона Куліша // Йоганн Вольфганг фон Гете: Каталог книжкових видань / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Наук. б-ка; Укл. М. Колодій, З. Домбровська. – Львів: Вид. центр Львів. ун-ту, 2001. – С. 238–239. – (Серія: Каталоги книгозбірні. – Ч. 1).

105. *Джерела дружно б'ють*: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. / Уклад Б. Степанишин. – 3-тє вид. – К.: Освіта, 2001. – 479 с.

Зміст: див. № 78.

106. **До Ганни Барвінок** [Вірш]; **Од іздателя** (Передне слово до оповідання Ганни Барвінок «Лихо не без добра»); **Од іздателя** (Передне слово до оповідання Ганни Барвінок «Восени літо»). – У зб.: Ганна Барвінок: Збірник до 170-річчя від дня народження / Заг. ред. В. Шендеровського; Упоряд. В. Яцюка. – К.: Рада, 2001. – С. 13, 370–372, 372–373.

107. **До Данта, прочитавши його поему «Пекло»**. – У вид.: Здолавши півшляху життя земного...: «Божественна комедія» Данте та її українське відлуння / Перекл. та упор. Максим Стріха. – К.: Факт, 2001. – С. 97. – (Літературний проект «Текст + контекст»: Знакові літ. доробки та навколо них).

108. **З того світу Варфоломесві Шевченкові; Брату Тарасові на той світ; До братів на Вкраїну; На двадцяті роковини великого похорону** (уривок). – У вид.: Вінок Т. Шевченкові: Із віршів українських, галицьких, білоруських і польських поетів / Збірка з примітками М. Комарова. – Репринт. перевид. з вид. 1912 р. / Одеська держ. наук. б-ка ім. М. Горького; Ред.-упоряд. О. Ф. Ботушанська. – Одеса: Друк, 2001. – С. 43–50, 79.

У книжці між творами Куліша подано також поезію «Віє вітер над Київом» із приміткою упорядника, що цей вірш написала, найімовірніше, «А. Псьол» (с. 4). Його ж у змісті зазначено як твір «А. Псьол» (с. 323).

109. **Иродова морока: Вертепна мистерія на різдвяні свята** [Вступ. ст. і публ. О. Федорука] // **Визвольний шлях**. – 2001. – Кн. 1. – С. 102–121.

110. **Ответ «Бояну»-Стебельському на «Письмо до Куліша»** (Письмо к редактору «Правды») // **Література та культура Полісся: [Збірник наук. праць]** / Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2001. – Вип. 15: Спадщина П. Куліша в сучасних дослідженнях. – С. 18–46. – Підп.: Русин.

111. **Півпівника: Гішпанська дитська казочка**. – У кн.: **Українські літературні казки** / Упоряд. В. Полковенко. – К.: Дніпро, 2001. – С. 208–212.

112. **Тисяча цитат з українського письменства: Збірник** / Упоряд. Ю. Луцький. – Вид. 2-ге. – К.: Смолоскип, 2001. – 231 с.

Численні цитати з творів Куліша див. за покажчиком імен (с. 225). Першодрук: див. № 64.

113. **Horbatsch Anna-Halja. Die ukrainische Literatur entdecken. Ein deutsch-ukrainisches Lesebuch mit kultur- und literaturhistorischen Prosatexten**. – Bronina Verlag, [2001]. – 232 s.

У змісті: Pantelejmon Kulisch: Auszug aus dem Roman «Der Schwarze Rat». – S. 19–21. Пантелеймон Куліш: Короткий фрагмент із «Чорної ради». – С. 130–131.

2002

114. *Джерела дружно б'ють*: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. / Уклав Б. Степанишин. – К.: Школяр, 2002. – 479 с.

Зміст: див. № 77.

115. *Пиріг П., Михайлов О.* Пантелеймон Куліш і Василь Тарновський: Штрихи до взаємин // Скарбниця української культури: Зб. наук. праць / Управл. культури Чернігів. облдержадм-ції; Чернігів. іст. музей ім. В. В. Тарновського; Ін-т укр. археографії та джерелозн. ім. М. С. Грушевського НАН України. Чернігів. від-ня. – Чернігів: Сіверянська думка, 2002. – Вип. 3. – С. 40–44.

Публікація листів П. Куліша до В. Тарновського з копій, що зберігаються в ІР НБУВ. Їх першодрук див.: Листи П. Куліша до В. Тарновського / Подав Є. Кирилук // За сто літ. – Х.; К., 1930. – Кн. VI.

116. *Українська преса*: Хрестоматія / НАН України. Науково-дослідн. центр періодики Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника; Мін. освіти України. Фак-т журналістики Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка / За ред. [упоряд., ред. текстів, комент.] М. Ф. Нечиталюка. – Львів, 2002. – Т. II: Преса Галичини 60-х років XIX ст. – 732 с.

У змісті твори Куліша: Голос з України [лист Куліша до невідомого, опубл. в «Слові» 1863 р.]. – С. 73–74; Сонет [«Ще любо дивляться на мене карі очі...»]. – С. 181; Слово від редакції. – С. 421–423 [редакційна передмова до перекладу праці І. Прижова «Малоросія (Южна Русь) в історії її літератури...», опубл. в «Правді» 1869 р.; на наш погляд, авторство Кулішеві приписано помилково]; Давидові псалми: Псалма I, Псалма XII. – С. 435–436; Отвертий лист Пантелеймона Куліша [лист Куліша до О. Партицького разом з передмовою останнього, опубл. у «Правді» 1869 р.]. – С. 443–445; Спір П. Куліша з московськими газетами «Москва» і «Московские ведомости». – С. 447–453; Герценів Дзвін. – С. 469–472. – Підп.: Опанас Прач; Потомки українського гайдамацтва. Оповідання П. Куліша. Передне словце. – С. 486–487.

117. *Чорна рада*: Хроніка 1663 року. – У кн.: Жулинський Микола. Слово і доля: Навчальний посібник. – К.: А. С. К., 2002. – С. 137–145.

Опубліковано 1-шу і 2-гу глави роману. Видання є варіантом книжки «Із забуття – в безсмертя» (див. № 11).